

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07-03-210S

СИЛАБУС	ДАВНЯ І СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ	
SYLLABUS	ANCIENT AND MEDIEVAL HISTORY OF UKRAINE	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK24	
Освітній рівень Level of Education	Бакалаврський (перший) Bachelor`s (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	01	Освіта/Педагогіка Education / Pedagogy
Спеціальність Field of Study	014.03	Середня освіта (Історія) Secondary education (History)
Освітня програма Degree Programme	Середня освіта (Історія) Secondary education (History)	

м. Рівне – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Давня і середньовічна історія України» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього ступеня, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія)» спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія). Рівне. НУВГП. 2023. 15 с.

ОПП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/27491>

Розробник силябусу: Прищепа Олена Петрівна, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри суспільних дисциплін

Силябус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 4 від “29 ” листопада 2023 р.
Завідувач кафедри: Олексін Ю.П., д.п.н, професор.

Керівник (гарант) освітньої програми «Середня освіта (Історія)»
Прищепа О.П., д.і.н., доцент, професор кафедри суспільних дисциплін НУВГП.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № 7 від 27 грудня 2023 р.

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Ковшун Н.Е., д.е.н., професор

Попередня версія силябусу – 07-03-16S

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДАВНЯ І СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Середня освіта (Історія)
Спеціальність	014.03 «Середня освіта (Історія)»
Рік навчання, семестр	1 1
Кількість кредитів	4
Лекції:	20 годин
Практичні заняття:	20 годин
Самостійна робота	80 годин
Курсова робота:	так
Форма навчання	денна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРІВ	
Лектор	Прищепа Олена Петрівна, доктор історичних наук

наук, доцент, професор кафедри суспільних дисциплін

Вікіситет

URL:[https:// Прищепна Олена Петрівна](https://uk.wikipedia.org/wiki/Прийшчапа_Олена_Петрівна)

ORCID

<https://orcid.org/0000-0002-9452-2146>

Канали комунікації

o.p.pryshchepa@nuwm.edu.ua

тел. 096 30 27 177

Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета та завдання

Актуальність навчальної дисципліни полягає в тому, що її засвоєння дозволяє здобувачам вищої освіти скласти бачення про давню і середньовічну історію України як невід'ємну складову загальноісторичного процесу розвитку людства, сформуванню потреби проектувати конкретний історичний досвід на сьогодення незалежної України.

Метою курсу є формування у здобувачів вищої освіти цілісної уяви про історію України як науку; з'ясування витоків державотворчих процесів на українських землях і формування українського етносу та внеску багатьох інших етнічних спільнот в освоєння і розвиток територій, які і складовими сучасної України.

Реалізація мети здійснюється шляхом виконання таких завдань:

- дати об'єктивні знання про найдавніші часи в історії України включно із періодом раннього середньовіччя;
- ознайомити здобувачів із найголовнішим науковим доробком провідних українських істориків з проблем давньої історії України;
- вироблення навичок самостійного аналізу першоджерел з історії України.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Вивчення програмного матеріалу цього освітнього компоненту спирається на базові знання шкільного курсу «Історії України» та паралельне засвоєння упродовж першого семестру навчання таких дисциплін: ОК10 Вступ до спеціальності; ОК30 Археологія; ОК17 Історія первісного суспільства; ОК14 Історія слов'янських народів (давні і середньовічні часи).

Компетентності

Вивчення навчальної дисципліни надає здобувачам вищої освіти компетентностей щодо:

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, культури, техніки і технологій.

ЗК13. Знання про збирання, вивчення, наукового опрацювання й публікації писемних пам'яток історії та культури, творчої спадщини видатних історичних, політичних і культурних діячів минулого різнопланових писемних джерел, які стосувалися багатьох видатних подій минулого.

ЗК14. Знання та усвідомлення закономірностей соціокультурного розвитку людства як певного етапу в його історії, що відображає певний рівень потреб, здібностей, знань, навичок та інтересів людини, спосіб виробництва, устрій політичних та суспільних відносин, рівень духовного розвитку та відтворення; розуміння причинно-наслідкових зв'язків, що впливають на процеси та явища історії суспільства.

ФК4. Оволодіння знаннями сучасних досліджень в галузі історії.

ФК6. Здатність інтегрувати набуті знання соціальних і гуманітарних наук у професійну діяльність.

ФК8. Здатність здійснювати критичний аналіз джерел інформації та використовувати їх у професійній діяльності.

ФК9. Здатність до використання у професійній діяльності основних педагогічних теорій та практик методики викладання навчальних предметів історико-суспільної галузі в закладах загальної середньої освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, добору та реалізації форм, методів і засобів навчання; об'єктивного контролю й оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з цих навчальних предметів.

ФК13. Оволодіння іноземними мовами у професійній діяльності в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції.

Програмні результати навчання (РН)*

Результатами навчання, які набувають здобувачі вищої освіти вивчаючи дану дисципліну є:

ПРН1. Уміти навчати учнів державною мовою за професійним спрямуванням, формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння та навички.

ПРН5. Застосовувати знання основ наукових досліджень і цифрових технологій у професійній діяльності, вміти розкривати сутність досліджуваної проблематики у навчальних та дослідницьких проєктах з дотриманням академічних вимог до їх оформлення та виконання.

ПРН7. Знати, розуміти та застосовувати в професійній діяльності законодавчі та галузеві нормативні документи, інтегрувати знання про державу і право у професійну діяльність, та вміти проєктувати їх на історичні події, процеси та явища.

ПРН9. Вміти систематизувати, класифікувати й інтерпретувати історичні джерела.

ПРН10. Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної і всесвітньої історії, спеціальних дисциплін та вміти їх імплементувати у навчальну і практичну діяльність.

ПРН14. Вміти на практиці застосовувати основи майстерності вчителя в професійному та педагогічному спілкуванні та в управлінні навчально-виховним процесом.

ПРН16. Вміти використовувати регіонально-краєзнавчу складову історії для активізації пізнавальної діяльності учнів, розуміти й популяризувати історико-культурну спадщину України та світу.

Структура та зміст освітнього компонента

Змістовий модуль 1. Первісна доба, зародження цивілізаційного суспільства та перші державні утворення на території України.

Тема 1. Історія України як наука.

Історія як наука. Її роль і місце в житті людини і суспільства.

Об'єкт і предмет історії України.

Періодизація історії України.

Мета і завдання навчального курсу «Давня і середньовічна історія України».

Джерела вивчення давньої і середньовічної історії України.

Українська історіографія про давню і середньовічну історію України.

Методологічний зріз досліджень з історії України.

(ПРН1; ПРН9; ПРН10)

Тема 2. Первісна доба в історії України

Початки заселення території України.

Населення України доби палеоліту та мезоліту.

Ранні землероби та скотарі України у VI – на початку 1 тис. до н.е. Поява та поширення нових видів господарської діяльності населення на території України у неоліті.

Трипільська культура та землеробсько-скотарські культури III – початку I тис. до н.е. Степові сусіди землеробського населення України в IV – II тис. до н.е.

(ПРН1; ПРН10; ПРН14)

Тема 3. Скіфо-сарматська епоха та античність (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.)

Населення України за доби раннього заліза. Кіммерійці та населення лісостепу (X – початок VII ст. до н.е.).

Населення України за скіфської доби. Витоки скіфської історії (VI–IV ст. до н.е.). Геродот про населення Степової Скіфії та Лісостепу.

Держава Велика Скіфія. Соціально-економічний розвиток. Культура і побут.

Населення України за сарматської доби (кінець III ст. до н.е. – III ст. н.е.)

Античні міста-держави Північного Причорномор'я (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.)

(ПРН1; ПРН5; ПРН10)

Тема 4. Слов'яни на території України в I тис. н.е.

Писемні джерела про походження слов'ян. Наукові гіпотези про прабатьківщину слов'ян: автохтонна; міграційна.

Археологічні джерела про слов'ян на території України. Приналежність празької археологічної культури склавинам, пеньківської культури – антам; колочинської культури – населенню Лівобережної України у ранньому середньовіччі (V–VI ст. н.е.).

Велике переселення народів (IV–IX ст. н.е.) та його зв'язок із територією та населенням України.

Слов'яни на території України за «Повістю минулих літ».

(ПРН1; ПРН9; ПРН10; ПРН16)

Тема 5. Становлення держави Київська Русь та період її розквіту (X–початок XII ст.)

Проблема виникнення Київської Русі. Наукові теорії про її походження: автохтонна, норманська, хозарська.

Етнонім «Русь» та теорії про його походження.

Об'єднання східнослов'янських земель у єдиний державний механізм.

Перші великі київські князі: Олег. Ігор. Ольга. Святослав.

Київська Русь у період розквіту (980–1132). Князювання Володимира Святославича (980–1015 рр.).

Київська Русь від Ярослава Мудрого (1019–1054 рр.) до Володимира Мономаха (1113–1125 рр.) та Мстислава Великого (1125–1132 рр.).

Державно-політичний та соціально-економічний розвиток Київської Русі.
(ПРН1; ПРН5; ПРН10)

Змістовий модуль 2. Період удільних князівств на території України та входження українських земель до Великого князівства Литовського (XII–перша половина XVI ст.).

Тема 6. Удільні князівства на території Київської Русі та монголо-татарська навала (XII – перша половина XIII ст.).

Основні тенденції історичного розвитку Київської Русі: зміцнення окремих князівств і послаблення центральної влади.

Князівства на території Південної Русі. Київське, Чернігівське, Новгород-Сіверське і Переяславське князівства.

Перша згадка назви «Україна» у Київському літописі (1187 р.).

Етнічні процеси на території Київської Русі.

Монгольська навала на Київську Русь та її результати.

(ПРН1; ПРН10)

Тема 7. Галицько-Волинське князівство (1199–1340 рр.)

Формування території Галицько-Волинського князівства. Роман Мстиславович – самодержець Русі (1199–1205 рр.).

Збирання волинської спадщини (1219 –1225 рр.) та відвоювання Данилом Романовичем галицького столу (1238 р.).

Боротьба Данила Галицького за самостійність Галицько-Волинського князівства (40–60-ті рр. XIII ст.).

Розпад Галицько-Волинського князівства.

(ПРН1; ПРН9; ПРН10; ПРН16)

Тема 8. Культура України княжої доби.

Шляхи формування і розвитку давньоруської культури. Дохристиянські вірування.

Роль християнства у розвитку культури. Писемність. Освіта. Наукові знання. Література.

Мистецтво. Містобудування і архітектура Київської Русі.

Культурні впливи Візантії. Місце давньоруської культурної спадщини в скарбниці світової культури.

Культурне життя на території Галицько-Волинського князівства. Галицько-Волинський літопис.

(ПРН1; ПРН9; ПРН16)

Тема 9. Українські землі у складі Великого князівства Литовського (XIV – перша половина XVI ст.).

Литовське князівство і заснування князівської династії Гедиміновичів.
Ослаблення Золотої Орди і поділ українських земель між Литвою і Польщею.

Політика Литва на українських землях.

Велике князівство Литовське як федерація земель-князівств.

Кревська унія 1385 р.

Зміна політичного курсу ВКЛ на ліквідацію автономії українських князівств.

Свидригайло Ольгердович та українські землі у громадянській війні Великого князівства Литовського 1432–1440 рр.

Остаточна ліквідація удільного устрою українських князівств.

(ПРН1; ПРН5; ПРН7; ПРН16)

Тема 10. Виникнення українського козацтва.

Причини та історичні обставини з'яви козацтва на порубіжжі зі Степом.

Перші документальні згадки про українське козацтво.

Джерела формування та поповнення козацтва, його організація та військова справа.

Виникнення Запорозької Січі. Дмитро Вишневецький (Байда).

Перші походи запорожців проти кримських татар і Османської імперії.

(ПРН1; ПРН7; ПРН10)

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Історія України як наука.	2	-
2.	Первісна доба в історії України.	2	-
3.	Скіфо-сарматська епоха та античність (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.)	2	-
4.	Слов'яни на території України в I тис. н.е.	2	-
5.	Становлення держави Київська Русь та період її розквіту (X–початок XII ст.)	2	-
6.	Удільні князівства на території Південної Русі та монголо-татарська навала (XII–перша половина XIII ст.).	2	-
7.	Галицько-Волинське князівство (1199–1340 рр.)	2	-
8.	Культура України княжої доби.	2	-
9.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі (XIV – перша половина XVI ст.).	2	-
10.	Виникнення українського козацтва.	2	-
	Разом	20	-

Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість годин	

з/п		Денна форма	Заочна форма
1.	Джерела та історіографія про давню та середньовічну історію України.	2	-
2.	Прадавня історія України (X–II тис. до н.е.)	2	-
3.	Початки цивілізаційної історії України (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.)	2	-
4.	Ранні слов'яни та їх сусіди на території України в I тис. н.е.	2	-
5.	Проблема виникнення держави Київська Русь та розвиток Південної Русі у X – на початку XII ст.	2	-
6.	Особливості історичного розвитку Південної Русі (XII – перша половина XIII ст.).	2	-
7.	Волинське і Галицько-Волинське князівство в період розвиненого середньовіччя (1199–1340 рр.)	2	-
8.	Шляхи формування і розвитку культури княжої доби на українських землях.	2	-
9.	Інкорпорація українських земель до складу Польського королівства і Великого князівства Литовського (XIV – перша половина XVI ст.)	2	-
10.	Запорозьке козацтво як провісник нової епохи в українській історії	2	-
	Разом	20	-

Форми та методи навчання

Методи навчання: традиційні: словесний метод (лекція, співбесіда); наочний (метод ілюстрацій і демонстрацій); методи роботи з історичними джерелами та навчальною літературою (конспектування, тезування, складання реферату); інноваційні: проблемно-пошуковий, навчальна дискусія/дебати, мозковий штурм.

Технології викладання: мультимедійні презентації, аналіз проблемних питань, аналіз конкретних ситуацій (case study).

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Для підготовки до семінарських занять рекомендовано застосовувати в навчальних цілях здобувачами пакет програмного забезпечення MSOffice або LibreOffice. В якості навчальної платформи застосовується відкрита (Open Source) система управління навчанням Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання / результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти проводиться в усній, письмовій та в комп'ютерній формах і оцінюється в межах 100 балів: до 60 балів поточна складова оцінювання (робота на семінарських заняттях) та до 40 балів за сумою двох модулів по модульній складовій оцінювання. Здобувач вищої освіти набирає бали за виконання певних навчальних завдань (виконання практичної, самостійної роботи, опитування за матеріалом тощо) в межах тем навчальної дисципліни. Для отримання підсумкового контролю (екзамену) «автоматом» з даної навчальної дисципліни

здобувачеві потрібно набрати більше або рівне 60 балів за сумою усіх видів навчальних завдань, відповідно до складових оцінювання.

	Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання			
1. Лекційні заняття			
Змістовий модуль 1.			
1.1.1.	Історія України як наука.	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.2.	Первісна доба в історії України.	-	
1.1.3.	Скіфо-сарматська епоха та античність (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.).	-	
1.1.4.	Слов'яни на території України в I тис. н.е.	-	
1.1.5.	Становлення держави Київська Русь та період її розквіту (X–початок XII ст.).	-	
Змістовий модуль 2.			Психологія пізнавальних процесів: сенсорно-перцептивний рівень пізнання
1.1.6.	Удільні князівства на території Південної Русі та монголо-татарська навала (XII–перша половина XIII ст.).	-	Комп'ютерне тестування шляхом складання модульного контролю
1.1.7.	Галицько-Волинське князівство (1199 –1340 рр.)	-	
1.1.8.	Культура України княжої доби.	-	
1.1.9.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі (XIV – перша половина XVI ст.).	-	
1.1.10.	Виникнення українського козацтва.	-	
Усього бали за лекційні заняття		-	
1.2. Семінарські заняття			
1.2.1.	Джерела та історіографія про давню і середньовічну історію України.	6	Підготовка до виступів
1.2.2.	Прадавнє населення України (X–II тис. до н.е.)	6	
1.2.3.	Початки цивілізаційної історії України: скіфо-	6	

	сарматська доба та античність (VII ст. до н.е. – IV ст. н.е.).		
1.2.4.	Ранні слов'яни та їх сусіди на території України в I тис. н.е.	6	
1.2.5.	Проблема виникнення Київської Русі та розвиток Південної Русі у X – на початку XII ст.	6	
1.2.6.	Основні тенденції історичного розвитку Південної Русі (XII – перша половина XIII ст.).	6	
1.2.7.	Волинське і Галицьке князівства в період розвиненого середньовіччя (1199–1340 рр.)	6	
1.2.8.	Шляхи формування і розвитку давньоруської культури на українських землях		
1.2.9.	Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польщі (XIV – перша половина XVI ст.).	6	
1.2.10.	Українське козацтво як провісник нової епохи в українській історії: джерела формування, місця дислокації, господарські і військові справи.	60	
Усього бали за семінарські заняття		60	
Усього бали за поточною складовою оцінювання:		60	
2. Модульна складова оцінювання			
2.1.	Модульний контроль №1	20	Комп'ютерне тестування
2.2.	Модульний контроль №2	20	Комп'ютерне тестування
Усього бали за підсумковою складовою оцінювання:		40	
Разом бали за освітню компоненту:		100	

Оцінювання завдань поточного (модульного) контролю*

Рівень складності завдань	Кількість завдань в білеті	Оцінка завдань, балів	
		за одне	загальна
1	20	0,4	8
2	9	1	9

3	1	3	3
Разом	30	X	20

* наводиться для усіх модульних контролів

Перелік нормативних документів університету що регулюють порядок оцінювання та проведення контрольних заходів:

- Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) (Наказ № 358 від 06.07.2020р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>
- Порядок організації контролю та оцінювання навчальних досягнень студентів Національного університету водного господарства та природокористування (НУВГП) у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) (зі змінами та доповненнями) (Наказ №168 від 04.04.2016р) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21121/>;
- Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (Наказ № 310 від 26.05.2019) – <https://ep3.nuwm.edu.ua/15311/> – регламентує порядок проведення семестрового поточного (модульного) та підсумкового контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра денної і заочної форми навчання в Національному університеті водного господарства та природокористування, описує зміст і процедуру державної атестації, поточного, підсумкового та семестрового контролів;
- Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020) <https://ep3.nuwm.edu.ua/21123/> – описує критерії оцінювання навчальних досягнень та порядок рейтингування здобувачів вищої освіти;
- Методичні вказівки щодо формування, наповнення та оформлення сторінок навчальних дисциплін в Навчальній платформі НУВГП (для професорсько-викладацького складу) (схвалено науково-методичною радою НУВГП Протокол № 1 від 27.02.2019) <http://ep3.nuwm.edu.ua/13934/> – описують порядок оформлення та створення тестів для семестрового поточного та підсумкового контролів, порядок завантаження науково-методичних джерел в курси;
- Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі <https://ep3.nuwm.edu.ua/19215/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література

- 1.Абашина Н., Козак Д., Синиця Є., Терпиловський Р. Давні слов'яни. Археологія та історія: навч. посібник. Київ: Стародавній світ, 2012. 366 с.
2. Бойко О. Історія України: підручник. 9-е вид., переробл., доповнене. Київ: Академія, 2023. 560 с.
3. Горелов М. Є., Моця О. П., Рафальський О. О. Цивілізаційна історія України. Київ: ТОВ УВПК «ЕксОб», 2005. 632 с.
4. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 416 с.
5. Давня історія України у двох книгах. Кн. 1. Київ: Либідь. 1994. 240 с.
6. Давня історія України у двох книгах. Кн. 2. Київ: Либідь. 1995. 240 с.

7. Магочій П.-Р. Україна: історія її земель та народів. Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2012. 794 с.
8. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 496 с.
9. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. 2-ге вид, переробл. і розш. Київ: Критика, 2005. 537 с.

Допоміжна література

1. Баран В., Баран Я. Історичні витоки українського народу. Київ: Генеза, 2005. 208 с.
2. Бунятян К.П. Давнє населення України: навч. посібник. Київ: Либідь, 1999. 225 с.
3. Відейко М.Ю. Шляхами трипільського світу. Київ: Наш час, 2017. 296 с.
4. Залізник Л. Нариси стародавньої історії України. Київ: Абрис, 1994. 256 с.
5. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь / Україна крізь віки: в 15 т. Київ: Альтернативи, 1998. Т. 5. 335 с.
6. Історія України в особах. Литовсько-польська доба / О. Дзюба, М. 7. Довбищенко, О. Русина та ін. Київ: Україна, 1997. 272 с.
7. Котляр М.Ф. Історія України в особах. Давньоруська держава. Київ: Україна, 1996. 238 с.
8. Крижицький С.Д., Зубар В.М., Русяєва А.Е. Античні міста-держави Північного Причорномор'я / Україна крізь віки: в 15 т. Київ: Альтернативи, 1998. Т. 2. 254 с.
9. Моця О., Ричка В. Київська Русь: від язичництва до християнства: Навч. посібник. Київ: Глобус, 1996. 218 с.
10. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою / Україна крізь віки: в 15 т. Київ: Альтернативи, 1998. Т. 6. 319 с.
11. Толочко О.П., Толочко О.О. Київська Русь / Україна крізь віки: в 15 т. Київ: Альтернативи, 1998. Т. 4. 351 с.
12. Україна: литовська доба. 1320–1569. Київ: Балтія-Друк, 2003. 175 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

Наукова бібліотека НУВГП – м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75. URL: <http://lib.nuwm.edu.ua/>

Обласна наукова бібліотека – м. Рівне, вул. Олександра Борисенка, 6. URL: <http://libr.rv.ua>

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

Енциклопедія історія України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?encyclop>

Інститут історії України НАН України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://history.org.ua>

Ізборник. Історія України IX–XVIII ст. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://izbomyk.org.ua/links/info.htm>

Поєднання навчання та досліджень*

Здобувачі вищої освіти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування тез до збірників матеріалів студентських наукових конференцій чи то статей з тематики навчальної дисципліни.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

- взаємодія з людьми;
- загальнокультурна грамотність;
- здатність до навчання;
- здатність логічно обґрунтовувати позицію;
- навички усного та письмового спілкування;
- уміння слухати й запитувати;
- формування власної думки

Дедлайни та перескладання

Здобувачі вищої освіти на протязі семестру зобов'язані здавати практичні на інші види навчальних завдань за які на протязі семестру отримують бали, які накопичуються. На останній парі викладач виставляє за сумою балів екзамен тим здобувачам які відповідають вимогам відповідно до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол №1 від 19.02.2020).

У випадку отримання незадовільної оцінки (менше 60 балів) за результатом екзамену, здобувач вправі здійснити складання або перескладання певних елементів освітньої компоненти до добору балів до результуючої оцінки, при цьому перескладання модульних контролів не здійснюється у відповідності до положення «Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти (семестровий поточний контроль) зі змінами та доповненнями» (ухвалено науково-методичною радою НУВГП протокол № 1 від 19.02.2020). У випадку отримання нерезультуючої оцінки за результатом сесії, здобувач вищої освіти керується порядком ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП (протокол вченої ради НУВГП № 6 від 22.06.2016) <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/> для розгляду процедури повторного вивчення здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін (проходження повторного курсу навчання).

Неформальна та інформальна освіта

Можливе визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, якщо вона відповідає вимогам, викладеним у Положенні про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування <https://ep3.nuwm.edu.ua/18660/> і має зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни та перевіряється в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися «Кодексу честі студентів» <https://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>.

Перевірку навчальних завдань неупереджено здійснює викладач.

Усі навчальні завдання повинні бути виконані власноручно здобувачем вищої освіти, у разі виявлення однакових робіт, здобувач освіти не отримує бали і повинен виконати завдання повторно.

Під час контрольних заходів здобувачу вищої освіти забороняється використовувати додаткові джерела інформації, окрім тих, що дозволив викладач. У разі виявлення недозволених додаткових джерел інформації бали за контрольний захід здобувач освіти не отримує.

Вимоги до відвідування

Відвідування занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим. У випадку пропуску занять здобувач вищої освіти зобов'язаний

відпрацювати (виконати практичну роботу, вивчити матеріали лекцій, тощо). Пропуск з поважної причини вважається таким, що відбувся внаслідок хвороби (довідка з лікарні). Якщо здобувач освіти знаходиться на індивідуальному плані і виконує усі вимоги відповідно до «Положення про індивідуальний графік навчання студентів денної форми навчання Національного університету водного господарства та природокористування» <https://ep3.nuwm.edu.ua/6226/> відвідування практичних занять є обов'язковим.

Завдання для відпрацювання здобувач вищої освіти отримує безпосередньо у викладача, або надсилає запит на корпоративну пошту викладачу. Усі матеріали відпрацювання здаються викладачеві особисто здобувачем вищої освіти в навчальну платформу Moodle.

Навчання здобувачів вищої освіти з особливими потребами регулюється: «Концепцією щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами (осіб з інвалідністю) у Національному університеті водного господарства та природокористування» <https://ep3.nuwm.edu.ua/15913/>.

Автор
Професор

Олена ПРИЩЕПА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №48
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000807E2D0054327D00